

VIRON VAPAUSSOTA 1918 - 1920

(Julkaistu aikaisemmin Reserviläinen -lehdessä)

Viron vuosina 1918 - 1920 käydystä vapaussodasta on ollut kovin vähän kirjallisuutta suomen kielellä, vaikka siihen osallistui suuri joukko suomalaisia vapaaehtoisia. Näiden vapaaehtoisten roolia on toki käsitelty Jussi Niinistön viime vuonna ilmestyneessä Heimotien historia -teoksessa, mutta kokonaiskuva eteläisen heimokansamme vapaustaistelusta on jäänyt pitkäksi aikaa käsittelemättä.

Tämä puute on nyt korjattu, ainakin tavallisen lukijan tarpeita tyydyttävällä tavalla. Viron vapaussota 1918 - 1920 on Jarkko Kempin ja Jukka I. Mattilan helppolukuinen mutta silti varsin kattava yleisesitys tapahtumista Suomenlahden eteläpuolella. Tekijöistä ensin mainittu on Joensuun yliopiston historian dosentti ja jälkimmäinen aktiivireserviläinen ja pitkäaikainen Viro-aktivisti.

Viron vapaussota oli monessa suhteessa erilainen kuin Suomen vapaussota. Taistelevia osapuolia oli eri vaiheissa useitakin: itsenäiseksi julistautuneen Viron tasavallan joukot, virolaiset bolshevikit, Neuvosto-Venäjä, valkoiset venäläiset, baltiansaksalaiset sekä Saksan viralliset joukot. Viron armeijan puitteissa toimi myös Inkerinmaan rykmentti sekä vapaaehtoisyksiköitä Suomesta, Ruotsista ja Tanskasta. Lisäksi antoi Iso-Britannian laivasto tukea Viron tasavallalle. Sotaa käytiin myös Viron rajojen ulkopuolella Latviassa, jossa mm. käytiin Võnnun (latviaksi Cesiksen) ratkaiseva taistelu saksalaista Landeswehria vastaan. Tämän taistelun muistojuhlaa vietetään vielä tänäkin päivänä Voitonpyhän nimellä 23. kesäkuuta.

Viron vapaussota -kirjassa tekstillä ja kuvilla on kummallakin tasapainoisesti tärkeä roolinsa. Osaavasti laadittu tekstiosuus on ollut Jarkko Kempin vastuulla. Tämytyypisessä yleisesityksessä ei yleensä ole lähdeviittauksia, vaikka ne olisivat saattaneet olla monelle lukijalle hyvinkin hyödylliset. Lähdeluetteloa olisi myös mielestäni voinut laajentaa helpottamaan lisälähteiden löytämistä.

Jukka Mattila on omista laajoista kuvakokoelmistaan sekä muiden keräilijöiden aineistosta onnistunut löytämään aihetta hyvin kuvaavia aikalaiskuvia. Henkilökohtaisesti muistan nähneeni aikaisemmin vain pienen osan kirjan kuvista.

Kempin ja Mattilan kirja on tervetullut lisä Viron historiaa mutta myös meidän heimotiamme käsittelevään kirjallisuuteen.

Markus Anaja

Jukka I. Mattila & Jarkko Kemppi, Viron vapaussota 1918 - 1920.
(Sotilasperinteen Seuran julkaisusarja nro 13). Nimox, Helsinki 2006.
160 sivua, erittäin runsas valokuvakuvaus. Hinta 42 euroa.
Tilaukset suoraan kustantajalle (Nimox Ky / Jukka Mattila, puh. 040 571 6331 tai email: jukka.mattila@welho.com).